

Idén ősszel újra egy rangos, országos szintű fuvolás eseménynek adott otthont Pécel. A Ráday-kastély dísztermében elismert művészek körében emlékezett a fuvolás szakma apraja-nagyja Jeney Zoltán fuvolaművészre, a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola egykori tanárára, születésének 100. évfordulója alkalmából. A koncert rendezője a *Péceli Parnasszus Alapítvány*, amelynek a helyi és országos szintű kulturális események létrehozása mellett (pl. színházi, képzőművészeti, irodalmi programok) szívügye a magyar zenei életben való jelenlét, a hazai zenetanítást támogató szakmai események megszervezése. A biennále jelleggel két évente megrendezésre kerülő, *Nemzetközi Fuvolafesztivál* néven futó programja is ilyen. Sokan tehetik fel tehát a kérdést azok közül, akik esetleg kevésbé ismerik az alapítvány munkáját, hogy honnan ez a kitüntetett figyelem pont a fuvola iránt? A válasz nagyon egyszerű. Mindig is megvolt a törekvés a *Péceli Parnasszus Alapítvány* részéről színvonalas rendezvények létrehozására, működtetésére, gazdagítva ezzel a magyar zenei életet, jelen esetben a hazai fuvolaoktatást. Ezt a koncepciót támogatva és a kuratórium vezetésének a felkérésére, egyfajta szakmai segítőként vesz részt a szellemi alkotó munkában Fábián Tímea, aki helyi fuvolaművészként és tanárként is elkötelezettje a témának. Ezen szempontok alapján talán érthető, miért a péceli Ráday-kastély adott helyet ennek az hangversenynek.

Az emlékest fellépői között volt: *Dr. Drahos Béla, Kovács Lóránt, Sebők Erika, Somogyvári Csilla, Szűcs Zsuzsanna* fuvolaművész, *Granik Anna* és *Román Henriett* zongoraművész, valamint két verseny győztes tanuló, *Kocsis Ahi* és *Tóth Luca* is. A műsorközlő, *Zelinka Tamás*, az elhangzó zenedarabok között kis ismertetővel és a szereplőkkel folytatott beszélgetésekkel gazdagította a műsort, amely ettől nagyon bensőséges hangulatú megemlékezéssé vált. A hangverseny alatt vetített képeket láthattak a vendégek Jeney Zoltánról, ezzel is alátámasztva és illusztrálva az elhangzottakat. A koncert díszvendégeiként üdvözölhettük körünkben a Jeney családból Zoltán két lányát, Mónikát és Juditot, valamint az ő gyermekeiket és unokáikat is, akik meghatottsággal hallgatták a hangversenyt. Az előadók pedig - akik szinte kivétel nélkül tanítványai voltak a mesternek-, hálával gondoltak vissza a Tanár úrra. Az elhangzó zeneművek szorosan kapcsolódtak életművéhez, melyek közül külön érdemes megemlíteni Debussy eredetileg zongorára írt *Petite Suite* című négy tételből álló művét, amelynek átíratát maga Jeney készítette el 1980-ban. Ezt a munkáját eddig még sehol sem mutatták be, Pécelen hallhatta a közönség először a szvit *Balet* és *Díszmenet* című teteleit. A teljes darabot idén ősszel a Neuma Kiadó jelentette meg, aminek képviselőjében Baján József ügyvezető is tiszteletét tette a koncerten.

A hallgatóság visszajelzései alapján elmondható, hogy egy nagyon tartalmas és színvonalas eseményen vehetett részt az, aki megtisztelte jelenlétével az emlékestet. A nagy sikerhez pedig kétségkívül elengedhetetlen volt a nagyszámú, végre nem csak szakmai körből való közönség szünni nem akaró lelkesedése.

Végezetül következzen egy bejegyzés, amelyet Somogyvári Csilla írt az Alapítvány vendégkönyvébe: „*Sok szeretettel köszönjük a zenekedvelő és értő szervezőknek, hogy lehetővé tették számunkra szeretett tanárunk életművének a felidézését ezen az estén. Tanítványai nevében: Somogyvári Csilla*”

„IN MEMORIAM JENEY ZOLTÁN”

Jeney Zoltán 1915. október 24-én, egy sváb-roma vegyes házasság másodszüllöttjeként látta meg a napvilágot a délvidéki Bácskában, Szabadkán. Itt töltötte gyermekéveinek első hat évét is. Édesanyja, *Schmidt Erzsébet* révén pedig egy jómódú sváb család tagjaként lehetősége nyílhatott arra, hogy az I. világháború viszontagságai ellenére képességeit a legjobb iskolákban kamatoztathassa. Első zenetanára nagyapja, *Schmidt Pál* volt, aki először hegedülni, majd piccolózni (kisfuvolázni) tanította. A középiskolát Mezőtúron illetve Kecskeméten végezte, ahol gimnáziumi tanulmányai mellett zenei képességeit is tovább fejlesztette. Tanárai *Vécsey Artúr* zenetanár és *Eördögh János* fuvolaművész voltak. Sikeres

zeneakadémiai felvételi vizsgáját követően Dömötör Lajos fuvola órái mellett *Kodály Zoltán* és *Siklós Albert* zeneszerzés óráit is látogatta. Fuvola szakon 1937-ben, zeneszerzés szakon pedig 1938-ban diplomázott, kitüntetéssel. Már az akadémiai évek alatt tagja lett az *Budapesti Hangversenyzenekarnak*, majd 1938-tól az *Operaház Zenekarában* folytatta pályafutását. Nem sokkal később, 1942-ben szólófuvolás szerződést kapott a *Müncheni Filharmonikusoktól*, ahol két évet töltött el. 1944-ben visszatért Magyarországra, ám a zűrés politikai helyzet miatt, valamint a besorozástól való félelemtől vezérelve másodszer is emigrált más, az Operaházban dolgozó művészkollégáival együtt. Ezeket a külföldi „kiruccanásokat” a későbbi szovjetbarát vezetés persze nem igazán nézte jó szemmel. Több alkalommal fasisztaként aposztrofálták a Németországban töltött évek miatt. Egy évvel később, valószínűleg szakmai féltékenységből, koholt rágalomokkal feljelentették „jóakarói”, ami az akkori időszakban és még azután sem volt ritka jelenség. Az ellene felhozott vádak alapján a Népbíróság fél éves vizsgálati fogságra ítélte, amelyből aztán barátja, Kodály Zoltán közbenjárására felmentéssel szabadult.

Életére és művészi munkájára mindig is az alaposág, sokszínűség és a tökéletességre való törekvés volt jellemző. Szóló - és zenekari karrierje mellett komoly része volt a hazai fúvós-kamarazenei kultúra megalapozásában. 1947-ben több kollégájával (*Szesler Tibor-oboa; Balassa György- klarinét; Ónozó János- kürt; Hara László- fagott*) együtt megalapította a *Budapesti Fúvósötöst*, ami nem csak Magyarországon, hanem külföldön is nagy sikernek örvendett. 1956 és 1960 között több alkalommal szerepeltek Hollandiában, Belgiumban, és Franciaországban, ám jelentős koncerteket adtak Japánban is, ahol egy hosszabb turné keretében látogattak el. A Budapesti Fúvósötös tagjaként 1954-ben, szólistaként pedig egy évvel később *Liszt- díjjal* tüntették ki, majd 1966-ban kiérdemelte a *Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze* díjat is.

Az aktív zenési tevékenység mellett mindig komoly hangsúlyt fektetett a hazai fuvolaoktatásra és annak fejlesztésére is. Tanári évei alatt, a budapesti *Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskolában* - amelynek 1950-től haláláig művésztanára volt- fontos fuvolametodikai írásokat, munkákat jelentetett meg. Legismertebb talán ezek közül is az az eredetileg három kötetben kiadott *Fuvolaiskola* című gyűjteménye, amelybe olyan jelentős zeneszerzők komponáltak darabokat, mint Székely Endre, Szervánszky Endre, Dávid Gyula és Járdányi Pál. Mindezek mellett Jeney Zoltán szólistaként is rengeteg mű megírására ösztökölte korának komponistáit. Ezek a darabok szintén a magyar fuvolaoktatást, ezen belül is a középiskolai, főiskolai szintű repertoár bővítését szolgálták.

Jelentős hangversenykörútjai mellett, még lemezfelvételek elkészítésére is maradt ideje. Az amerikai VOX hanglemezcég 1958-ban Jeney Zoltán és Paul Angerer előadásában rögzítette Johann Sebastian Bach összes fuvolaszonátáit, majd 1961-ben a Qualiton kiadásában jelenhetett meg egy lemezen Vivaldi, Boccherini és Szervánszky fuvolaversenye. Élete végső szakaszában szívesen készített átiratokat is, amelyeket ismeretterjesztő koncertek alkalmával mutatott be a Fúvósötössel az ország számos pontján. Hosszan tartó betegség után, 1981 október 21-én hunyt el Budapesten. Halálával pótolhatatlan űrt hagyott maga után, de az a hatalmas tudásanyag, amit az évek alatt felhalmozott, nem veszett kárba! A tanítványok pedagógiai munkájában él tovább a mesternek a hangszeres zeneoktatás céljára vonatkozó megállapításai:

„ A hangszeres zeneoktatás célja: a teljes értékű ember kialakítása. Célját két, párhuzamosan vezető úton érheti el:

a technika- a gondolkodó kéz- kiművelésével,

a zene belső formanyelvének elsajátításával.

....Pedagógiánkban a technikai és szellemi képzés egységét kell megteremtenünk. És hogy az arányokban se tévedjünk, ideje lenne Kodály szavait megszívlelni: „A művészetnek nem a technika a lényege, hanem a lélek. Mihelyt a lélek szabadon, akadályok nélkül közölheti magát, előáll a hiánytalan művészi hatás.”... Ami a módszereket illeti- a tanár feladata nem csupán az osztályzás, kritizálás, válogatás, hanem ennél több: a tanítás. Aki kritizál, az öl - aki tanít: az gazdagít.”

Fábián Tímea fuvolaművész